

Współpraca urzędów statystycznych w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego

Ostatnie lata stawiają przed statystyką wiele wyzwań, które wynikają z dynamicznie zachodzących zmian we współczesnym świecie. Towarzyszy im wzrost zainteresowania danymi statystycznymi. Rośnie też ich znaczenie w zakresie prowadzenia i monitorowania polityki i podejmowania decyzji ekonomiczno-gospodarczych. Użytkownicy informacji statystycznych oczekują zatem od statystyki coraz lepszej jakości danych, większej szczegółowości, szerszej dostępności oraz dokładności w opisywaniu rzeczywistości.

Sytuacja ekonomiczna wymusza z kolei konieczność zmniejszenia obciążeń związanych ze statystyką, zarówno w urzędach statystycznych jak i uczestników badań (respondentów). Wiąże się to z potrzebą zwiększenia użyteczności dostępnych źródeł informacji. Podejmuje się więc prace badawcze na rzecz efektywniejszego wykorzystania rejestrów administracyjnych oraz wdrożenia nowych metod statystycznych.

Istotnym wskaźnikiem jakości statystyki jest jej porównywalność. Umożliwia ona prowadzenie analiz w Unii Europejskiej (UE), pomiędzy poszczególnymi krajami oraz regionami. Konieczne są zatem działania, we wszystkich państwach członkowskich UE, które zapewnią ujednolicenie stosowanych w badaniach rozwiązań metodologicznych oraz przyczynią się do harmonizacji danych.

Realizacji wymienionych celów służy współpraca prowadzona w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego (ESS), będącego łącznikiem pomiędzy Eurostatem a krajowymi urzędami statystycznymi odpowiedzialnymi za uzyskiwanie danych i ich rozpowszechnianie na potrzeby krajowe oraz Unii. Rolą Eurostatu jest inicjowanie działań przyczyniających się do standaryzacji i harmonizacji statystyki europejskiej (*About...*, 2013).

Jedną z takich inicjatyw są projekty *European Statistical System Network* (ESSnet), które rozwijają współpracę państw członkowskich w zakresie opracowywania jednolitych oraz nowoczesnych rozwiązań w statystyce.

Z uwagi na specjalizację wprowadzoną w resorcie GUS w 2009 r., w ramach której każdy urząd prowadzi ogólnopolskie badania obejmujące określone tematy, ośrodki regionalne zainteresowane rozwijaniem wiedzy i zdobywaniem doświadczeń w przypisanych im dziedzinach stały się aktywnymi uczestnikami projektów ESSnet.

Sieć ESSnet jest definiowana jako platforma kooperacji organizacji członkowskich ESS powstała w celu uzyskiwania rezultatów stanowiących pożytek dla całego ESS. Utworzono ją w wyniku zapotrzebowania na stworzenie instrumentu gwarantującego optymalizację i harmonizację działań podejmowanych na arenie międzynarodowej. Istotnym jej założeniem jest dzielenie się efektami prowadzonych badań pomiędzy krajami UE. Jedną z form współpracy są projekty, które

gromadzą specjalistów, rozproszonych w różnych instytucjach statystycznych w UE, wokół wspólnych tematów i problemów, z którymi mierzy się współczesna statystyka (ESSnet, 2013). Są one prowadzone pod kierunkiem kraju pełniącego rolę koordynatora, a przyjęte rozwiązania są rozpowszechniane w ESS. W ten sposób projekty stanowią istotny wkład w efektywniejsze wykorzystanie dostępnych zasobów statystyki, ekspertów z zakresu metod statystycznych oraz IT, wiedzy, doświadczeń, jak też najlepszej praktyki stosowanej w badaniach. Dzięki tym projektom możliwe jest również zmniejszanie kosztów ponoszonych w państwach członkowskich na poszukiwanie oraz wdrażanie nowych rozwiązań.

Dodatkowy atut stanowi fakt, że projekty ESSnet otrzymują z Eurostatu wsparcie organizacyjne oraz finansowe. Przewidziane są w tym zakresie dwa rodzaje umów — MBGA (*Multi-Beneficiary Grant Agreements*) oraz FPA/SGA (*Framework Partnership Agreement/Specific Grant Agreements*). Umowa MBGA dotyczy projektów realizowanych w okresach krótszych niż 2 lata oraz przedsięwzięć, w których uczestniczy wielu beneficjentów.

UNOWOCZEŚNIANIE EUROPEJSKIEJ STATYSTYKI PRZEDSIĘBIORSTW I HANDLU

Jest to program tworzony w ramach ESSnet jako MEETS (*Modernisation of European Enterprise and Trade Statistics*). Został on powołany decyzją nr 1297/2008/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 16 grudnia 2008 r. w celu poprawy jakości statystyki oraz efektywności prowadzenia badań z zakresu działalności gospodarczej. Wśród wskazywanych sposobów na unowocześnienie oraz zoptymalizowanie procesów należy wymienić:

- ujednolicenie rozwiązań metodologicznych stosowanych w krajach UE,
- wdrożenie nowoczesnej technologii informatycznej i komunikacyjnej na potrzeby gromadzenia danych (np. formularze elektroniczne, aplikacje internetowe),
- redukcję obciążeń respondentów poprzez wykorzystanie źródeł administracyjnych,
- zastosowanie nowoczesnych metod estymacji danych.

Główną platformą wykonawczą dla wspomnianych działań jest zestaw projektów badawczych ESSnet, w skład którego wchodzi m.in. takie projekty, jak dotyczące metodologii nowoczesnego tworzenia statystyki przedsiębiorstw czy badanie możliwości wykorzystania źródeł administracyjnych w statystyce przedsiębiorstw.

Portal poświęcony problematyce metodologicznej

CROS (*Collaboration in Research and Methodology for Official Statistics*) powstał w wyniku połączenia dwóch istniejących już portali: ESSnet — dla projektów i CROS — poświęconego problematyce metodologicznej. Adres strony internetowej portalu CROS to: <http://www.cros-portal.eu/>.

Portal funkcjonuje w nowej formule od listopada 2012 r. jako narzędzie współpracy pomiędzy partnerami wykonywanych projektów, stanowiąc nieocenione źródło informacji zarówno o toczących się, jak i zakończonych przed-

siewzięciach. Koordynatorzy projektów zamieszczają w nim informacje na temat zakresu i wyników prowadzonych prac oraz ważnych wydarzeń towarzyszących projektom (spotkań, warsztatów, konferencji). Działania te prowadzone są na dwa sposoby — jako ogólnodostępne dla zainteresowanych ESSnetem oraz roboczo dla partnerów poszczególnych projektów w celu zapewnienia im bieżącego dostępu do aktualnych informacji wymaganych przy realizacji zadań (repozytoria dokumentów, użyteczne materiały, wyniki prac i badań, CV specjalistów itp.). Dodatkową funkcję CROS stanowią fora dyskusyjne, na których omawiane są kwestie związane z projektami oraz przyszłymi działaniami ESSnet.

Warsztaty dotyczące projektów ESSnet

Odbywające się co roku warsztaty to dwudniowe spotkania członków ESS, w ramach których prowadzone są sesje poświęcone przeglądowi realizowanych projektów oraz ich roli w upowszechnianiu nowoczesnych technologii uzyskiwania danych statystycznych. Są one źródłem informacji o przyjętej strategii działania oraz przedsięwzięciach priorytetowych dla ESS. Prowadzone dyskusje stanowią okazję do wymiany wiedzy oraz doświadczeń z realizacji zadań. W efekcie pozwala to na wdrażanie usprawnień oraz identyfikację tematów wymagających ścisłej kooperacji w celu opracowania optymalnych rozwiązań służących kolejnym projektom. Spotkania umożliwiają nawiązywanie bezpośrednich kontaktów sprzyjających współpracy (Natkowska, 2011).

Kluczową kwestią jest opracowanie efektywnych metod upowszechniania wyników realizacji projektów oraz nowych sposobów na dzielenie się wiedzą i doświadczeniem z instytucjami statystycznymi nieuczestniczącymi w pracach. Jedną z zaproponowanych form mają być centra wiedzy, stanowiące rodzaj pomocy eksperckiej w zakresie danego tematu. Rola ich ma polegać na aktywnym wspieraniu krajowych urzędów statystycznych we wdrażaniu opracowanych rozwiązań, poprzez konsultacje oraz raporty tworzone zgodnie z zapotrzebowaniem zainteresowanych (Natkowska, 2011).

Odbyły się trzy edycje warsztatów: w Sztokholmie (2009 r.), w Kolonii (2010 r.) oraz w Rzymie (2011 r.). Uczestniczyli w nich przedstawiciele Eurostatu, delegacje reprezentujące krajowe urzędy statystyczne, a także przedstawiciele innych instytucji zajmujących się badaniami statystycznymi. Obserwując frekwencję, która z edycji na edycję była coraz wyższa, można powiedzieć, że ta forma uzyskiwania informacji o przedsięwzięciach ESSnet cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród członków ESS.

Uczestnictwo Polski w projektach ESSnet

Niemalże od początku powołania ESSnet Polska przystąpiła do udziału w organizowanych przedsięwzięciach. Od 2009 r. do 2013 r. specjaliści GUS i urzędów regionalnych aktywnie uczestniczyli oraz nadal uczestniczą w pracach metodologicznych w ramach jedenastu grantów. Co ciekawe i warte podkreślenia, w większości są to reprezentanci urzędów regionalnych, głównie Urzędu Statystycznego w Poznaniu i Urzędu Statystycznego w Szczecinie (patrz zestawienie).

ZESTAWIENIE PROJEKTÓW ESSnet, W KTÓRYCH UCZESTNICZY(LA) POLSKA
(stan na 16.10.2013 r.)¹

Polska nazwa projektu	Data		Koordynatorzy ESSnet	Pozostałe kraje biorące udział w projekcie	Jednostki autorskie	Koordynatorzy zespołu polskiego
	rozpoczęcia	zakończenia				
Przygotowanie wymiany mikrodanych dotyczących wewnątrzunijnego handlu między państwami członkowskimi (SIMSTAT — pilotaż ESSnet) ²	25.09.2013	24.09.2014	Finlandia	Austria, Bulgaria, Czechy, Niemcy, Dania, Estonia, Francja, Włochy, Luksemburg, Malta, Polska, Portugalia, Rumunia, Słowacja, Wielka Brytania, Grecja	Centrum Informatyki Statystycznej, Departament Handlu i Usług GUS	Sławomir Kowalczyk
Projekt ESSnet dotyczący łączenia mikrodanych w celu analizy wpływu ICT (MEETS 2013) ²	01.01.2013	31.12.2013	Szwecja	Holandia, Norwegia, Wielka Brytania, Francja, Luksemburg, Włochy, Słowenia, Finlandia, Irlandia, Niemcy, Dania, Polska, Austria	Urząd Statystyczny w Szczecinie	Dominik Rozkrut
Projekt ESSnet dotyczący metodologii nowoczesnej produkcji statystyki przedsiębiorstw — część II (MeMoBuSt II) ²	27.09.2012	26.03.2014	Holandia	Norwegia, Polska, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Włochy	Urząd Statystyczny w Poznaniu	Andrzej Młodak
Definicja i pilotaż określonych modułów badania wspólnotowego na temat wykorzystania ICT na lata 2013—2015	17.11.2011	16.05.2013	Dania	Finlandia, Holandia, Polska, Słowenia, Szwecja, Niemcy	Urząd Statystyczny w Szczecinie	Dominik Rozkrut
Projekt ESSnet dotyczący metodologii nowoczesnej produkcji statystyki przedsiębiorstw — część I (MeMoBuSt I)	28.12.2010	27.06.2012	Holandia	Norwegia, Polska, Szwajcaria, Szwecja, Węgry, Grecja, Włochy	Urząd Statystyczny w Poznaniu	Andrzej Młodak
Projekt ESSnet dotyczący łączenia mikrodanych o wykorzystaniu ICT	01.12.2010	30.11.2012	Wielka Brytania	Szwecja, Holandia, Norwegia, Włochy, Niemcy, Francja, Dania, Irlandia, Słowenia, Austria, Finlandia, Luksemburg, Polska, Rumunia	Urząd Statystyczny w Szczecinie	Dominik Rozkrut
Projekt ESSnet dotyczący automatycznego zbierania danych i sprawozdawczości z zakresu statystyki zakwaterowania	21.12.2010	20.10.2012	Hiszpania	Finlandia, Polska, Łotwa, Bulgaria, Belgia, Litwa, Słowacja	Urząd Statystyczny w Rzeszowie	Marek Cierpiał-Wolan
Projekt ESSnet dotyczący przygotowania standaryzacji	18.12.2010	17.09.2011	Francja	Węgry, Włochy, Polska, Niemcy, Holandia, Wielka Brytania	Departament Standardów i Metodologii GUS	Jolanta Szutkowska
ESSnet. Estymacja dla małych obszarów	22.12.2009	21.03.2012	Włochy	Francja, Niemcy, Holandia, Norwegia, Polska, Hiszpania, Szwecja, Wielka Brytania	Urząd Statystyczny w Poznaniu	Tomasz Klimanek
ESSnet. Integracja danych	19.12.2009	18.12.2011	Włochy	Holandia, Norwegia, Polska, Hiszpania, Szwajcaria	Urząd Statystyczny w Poznaniu	Marcin Szymkowiak
ESSnet. GEOSTAT — prezentacja danych spisowych dla Europy według siatki kwadratów	01.01.2010	31.12.2011	Norwegia	Austria, Estonia, Finlandia, Francja, Holandia, Polska, Portugalia, Słowenia	Centrum Informatyki Statystycznej	Radosław Mariusz Jabłoński

1. Opracowano na podstawie materiałów z Departamentu Współpracy Międzynarodowej GUS. 2. Projekt w trakcie realizacji.

Źródło: opracowanie własne.

MOŻLIWOŚCI WYKORZYSTANIA ŹRÓDEŁ ADMINISTRACYJNYCH W STATYSTYCE PRZEDSIĘBIORSTW

Projekt ten realizował Urząd Statystyczny w Poznaniu w okresie od listopada 2009 r. do lutego 2011 r. Jego koordynatorem była dr hab. Grażyna Dehnel. W pracach tych uczestniczył również Urząd Statystyczny w Katowicach.

Przedsięwzięcie miało na celu rozpoznanie dostępnych źródeł administracyjnych pod kątem ich wykorzystania w krótkookresowych oraz rocznych badaniach statystycznych przedsiębiorstw. Jego zakres obejmował dwie grupy przedsiębiorstw, tj. „średnie”, w których liczba pracujących mieści się w przedziale od 10 do 49 osób oraz „duże” — z liczbą pracujących powyżej 49 osób (*Modernisation...*, 2013).

Głównym zadaniem projektu było zbadanie możliwości wykorzystania zgromadzonych w rejestrach informacji do szacowania podstawowych zmiennej charakteryzujących działalność gospodarczą przedsiębiorstw. W tym celu dokonano identyfikacji i analizy danych zawartych w dwóch systemach — podatkowym oraz ubezpieczeń społecznych. Do opracowania wyników zastosowano metody estymacji pośredniej zwane statystyką małych obszarów (SMO), które zapewniają większą precyzję szacunków oraz umożliwiają rozszerzenie przekrojów prezentowanych danych statystycznych. Istotnym aspektem projektu było również sprawdzenie możliwości zastosowania metod estymacji kalibracyjnej do imputacji danych w celu niwelowania wpływu niepełnych danych oraz braku odpowiedzi na wyniki badania (*Modernisation...*, 2013).

ESSnet I STATYSTYKA MAŁYCH OBSZARÓW

Projekt zrealizowano w latach 2010 i 2011. Jego liderem był Istituto Nazionale di Statistica (Istat) — Urząd Statystyczny we Włoszech, a koordynatorem polskiego zespołu dr Tomasz Klimanek.

Small Area Estimation (SAE) dotyczy metod estymacji pośredniej zwanych statystyką małych obszarów (SMO). Metody te wykorzystuje się w badaniach statystycznych do opracowania wyników na niższym poziomie agregacji, w sytuacji gdy korzystanie z metod estymacji bezpośredniej, opartej na danych z próby, nie zapewnia dostatecznej ich precyzji (zbyt mała próba lub brak danych jednostkowych dla danego tematu badawczego). Metody estymacji pośredniej umożliwiają szacowanie danych w wielu przekrojach. Dzięki metodzie „zapóżyczania mocy” (*borrowing strength*), proces uogólniania przebiega z wykorzystaniem zmiennych pomocniczych otrzymanych z innych źródeł (np. administracyjnych) lub z wykorzystaniem relacji przestrzennych.

Głównym zadaniem projektu było wypromowanie praktyki stosowania SMO do uzyskania danych statystycznych. W tym celu dokonano rewizji i analizy obecnego stanu wiedzy na temat SAE, z uwzględnieniem metod oceny jakości estymatorów pośrednich. Zbudowano wspólną bazę wiedzy oraz wyodrębniono najlepszą praktykę stosowania metod estymacji pośredniej w badaniach statystycznych. Ostatni etap prac stanowiło rozpowszechnienie zgromadzonej wiedzy, narzędzi i wytycznych wśród instytucji statystycznych (*ESSnet on Small...*, 2013).

Urząd Statystyczny w Poznaniu przygotowując raport badawczy uczestniczył w analizie wyników badań ankietowych oraz działaniach zmierzających do opisanego doświadczeń różnych krajów w zakresie metod SMO. Brał też udział w pracach programistycznych w środowisku R oraz w przygotowaniu studium przypadku w zakresie wykorzystania tej statystyki w badaniu rynku pracy (Józefowski i Szymkowiak, 2012).

ESSnet I INTEGRACJA DANYCH

Projekt realizowano od stycznia 2010 r. do grudnia 2011 r. Uczestniczyły w nim urzędy statystyczne z sześciu krajów europejskich. Kolejny raz w roli lidera projektu wystąpił Istat. Funkcję koordynatora zespołu polskiego pełnił dr Marcin Szymkowiak z Urzędu Statystycznego w Poznaniu.

Integracja danych dotyczy łączenia danych jednostkowych otrzymanych z dwóch lub więcej źródeł w celu uzyskania informacji statystycznej. Integracja danych obejmuje parowanie statystyczne (*statistical matching*), łączenie rekordów (*rekord linkage*) oraz przetwarzanie zintegrowanych danych (*microintegration processing*). Pozwala to na dokonywanie analiz statystycznych, które nie byłyby możliwe w odniesieniu do osobnych, pojedynczych zbiorów. Efektywne użycie danych pochodzących z różnych źródeł (spisy, badania statystyczne, źródła administracyjne) umożliwia zaspokajanie potrzeb informacyjnych użytkowników bez konieczności prowadzenia odrębnych badań. Dzięki takiemu rozwiązaniu możliwe jest uzyskanie wymaganych informacji bez zwiększania obciążeń respondentów związanych z przekazywaniem dodatkowych danych na potrzeby statystyki. Kluczowym problemem metodologicznym, z którym mierzył się projekt była ocena precyzji metod integracji oraz ich użyteczności w badaniach statystycznych prowadzonych przez krajowe urzędy statystyczne (*ESSnet on Data...*, 2013).

Główne zadanie projektu polegało na rozpowszechnieniu wśród państw członkowskich ESS wiedzy w zakresie metodologii integracji danych. Jednym z jego kluczowych elementów było dostarczenie narzędzi informatycznych oraz wytycznych umożliwiających zastosowanie integracji w uzyskiwaniu danych statystycznych.

Urząd Statystyczny w Poznaniu przygotował również towarzyszące projektowi:

- międzynarodowe spotkanie realizacyjne dla uczestników projektu *ESSnet on Data Integration* (21 i 22 października 2010 r.);
- specjalistyczne szkolenie z metod integracji danych, przeprowadzone od 20 do 22 października 2010 r. Obejmowało ono teoretyczne podstawy metod parowania statystycznego wraz z ich zastosowaniem w badaniach społecznych. Szkolenie prowadzili eksperci z Istatu. Uczestniczyli w nim przedstawiciele GUS oraz urzędów statystycznych.

METODOLOGIA NOWOCZESNEGO TWORZENIA STATYSTYKI PRZEDSIĘBIORSTW

Projekt *Methodology for Modern Business Statistics* (MeMoBuSt), którego liderem była Holandia, rozpoczęto w styczniu 2011 r. (2 etapy). Na koordynatora zespołu polskiego wybrano dra hab. Andrzeja Młodaka, reprezentującego Urząd Statystyczny w Poznaniu.

Głównym celem projektu była modernizacja podręcznika metodologicznego badań statystycznych przedsiębiorstw pt. *Handbook on the Design and Implementation of Business Surveys* wydanego w 1997 r. Nowy podręcznik będzie uwzględniał m.in.: różne rodzaje badań (np. krótkookresowe, strukturalne), aktualne możliwości gromadzenia i weryfikacji danych (e-kwestionariusze, dedykowane aplikacje internetowe), wykorzystanie źródeł administracyjnych, a także nowe metody imputacji danych i szacowania wyników (np. wykorzystujące SMO). Podręcznik przeznaczony będzie nie tylko dla osób zaangażowanych w prace metodologiczne nad badaniami statystycznymi przedsiębiorstw, ale również dla statystyków czy projektantów narzędzi informatycznych. Ma on na celu wskazanie użytkownikowi efektywnych i nowoczesnych metod badawczych. W nowym podręczniku będą opisane najlepsze, rekomendowane praktyki, które mogą być wykorzystane w statystyce działalności gospodarczej z uwzględnieniem standardów terminologii SDMX (*Statistical Data and Metadata Exchange*) oraz modelu prowadzenia badań statystycznych GSBPM (*Generic Statistical Business Process Model*).

Polska podjęła się autorstwa tematów poświęconych imputacji, ważeniu i estymacji, jest też liderem i autorem dwóch rozdziałów — *Projektowanie kwestionariuszy* oraz *Odpowiedzi*. Występujemy również w roli recenzenta tematów z zakresu potrzeb użytkowników, doboru prób do badań, rozpowszechniania danych oraz gromadzenia danych wtórnych (Młoda, 2012).

W celu zagwarantowania jak najszerszej dostępności, opracowany w ramach projektu podręcznik zostanie zamieszczony na specjalnej stronie internetowej. Pierwszą, wstępną wersję podręcznika opublikowano na portalu CROS: www.cros-

portal.eu/content/handbook-methodology-modern-business-statistics. Forma elektroniczna zapewnia użytkownikom łatwy dostęp oraz możliwości szybkiego wyszukiwania pożądaných informacji. Rozwiązanie takie pozwoli również w przyszłości (w zależności od potrzeb) na aktualizację zawartej w nim treści. Planowane jest upowszechnianie podręcznika w trakcie spotkań, warsztatów oraz konferencji organizowanych w krajowych urzędach statystycznych oraz Eurostatie.

W październiku 2011 r. Urząd Statystyczny w Poznaniu zorganizował jednodniowe, międzynarodowe spotkanie realizacyjne poświęcone projektowi. Uczestniczyli w nim przedstawiciele państw, które przystąpiły do MeMoBuSt oraz reprezentant Eurostatu — Wilhelmus Kloeck. Polskę reprezentowali niemal wszyscy uczestnicy projektu.

Podsumowanie

Wprowadzona w GUS reorganizacja systemu badań wymusiła na wyspecjalizowanych urzędach regionalnych podejmowanie działań przyczyniających się do rozwoju wiedzy w celu inicjowania rozwiązań służących optymalizacji prowadzonych przez nie badań. Stały się one przed szansą uczestniczenia w pracach metodologicznych, m.in. dotyczących danych dziedzin badawczych czy projektów ESSnet.

Projekty ESSnet stanowią wiodącą formę w zakresie prac nad doskonaleniem badań. Mierzą się one z wyzwaniami dotyczącymi funkcjonowania statystyki we współczesnym świecie, tj.: globalizacją rynków, koniecznością integracji danych oraz stosowaniem nowoczesnych metod uzyskiwania danych, rosnącymi wymaganiami użytkowników wobec jakości informacji, czynnikami ekonomicznymi wymuszającymi obniżenie kosztów badań czy też koniecznością redukcji obciążeń respondentów wynikających z dostarczania danych na potrzeby badań.

Zaangażowanie w przedsięwzięcia ESSnet oferuje możliwość współdziałania z wieloma ekspertami z europejskich urzędów statystycznych oraz przedstawicielami środowisk naukowych specjalizującymi się w metodologii badań statystycznych. Służą temu zarówno bezpośrednie spotkania organizowane w trakcie realizacji projektów, jak również codzienna współpraca przy wykonywaniu zadań. Otwiera to drogę do nawiązywania kontaktów na arenie międzynarodowej i rozwijania aktywności w ramach kolejnych projektów badawczych oraz zacieśniania więzi interpersonalne, co z kolei sprzyja efektywnej pracy metodologicznej.

Udział w projektach niesie ze sobą również wartości poznawcze zarówno w przebiegu współpracy, jak również koordynacji zadań (alokacji zasobów, organizacji prac i przepływu informacji pomiędzy partnerami, przygotowania spotkań roboczych, szkoleń, warsztatów itp.). Zdobyte doświadczenie pozwala uczestnikom

projektów na szersze zaangażowanie w kolejne inicjatywy i prace prowadzone w ramach współpracy międzynarodowej.

mgr Monika Natkowska — *Urząd Statystyczny w Poznaniu*

LITERATURA

- About ESS* (2013), strona internetowa Eurostatu: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/pgp_ess/about_ess, stan na 1.10.2013 r.
- ESSnet* (2013), strona internetowa portalu CROS: <http://www.cros-portal.eu/page/essnet>, stan na 1.10.2013 r.
- ESSnet on Data Integration* (2013), strona internetowa Katedry Statystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu: <http://statystyka.ue.poznan.pl/index.php/o-katedrze/kierunki-badan#ESSNETDI>, stan na 1.10.2013 r.
- ESSnet on Small Area Estimation* (2013), strona internetowa Katedry Statystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu: <http://statystyka.ue.poznan.pl/index.php/o-katedrze/kierunki-badan#ESSNETSAE>, stan na 1.10.2013 r.
- Józefowski T., Szymkowiak M. (2012), *ESSnet on Small Area Estimation, ESSnet on Data Integration*, Urząd Statystyczny w Poznaniu (prezentacja), Jachranka
- Młodak A. (2012), *Modernizacja statystyki działalności gospodarczej w krajach Unii Europejskiej*, „Wiadomości Statystyczne”, nr 8, GUS
- Modernisation of European Enterprise and Trade Statistics* (2013), strona internetowa Katedry Statystyki Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu: <http://statystyka.ue.poznan.pl/index.php/o-katedrze/kierunki-badan#MODERNIS>, stan na 1.10.2013 r.
- Natkowska M. (2011), *Sprawozdanie z warsztatów w Kolonii poświęconych projektom realizowanym w sieci ESSnet* (maszynopis)

SUMMARY

The author discusses international cooperation of statisticians, experts in research methods and statistics from national and regional statistical offices and research communities, as well as other institutions conducting statistical surveys, forming a network of organizations grouped in the European Statistical System.

РЕЗЮМЕ

Статья обсуждает международное сотрудничество статистиков, экспертов в области методов и статистических обследований национальных и региональных статистических управлений, а также научных и других организаций проводящих статистические обследования создающих сеть организаций Европейской статистической системы.